

SAK-skolan talibanerna stängde och sedan öppnade

I somras stängde talibaner Svenska Afghanistan-kommitténs (SAK) pojkskola, modellskolan Yahya Khel, i provinsen Paktika i sydöstra Afghanistan. Det var inte första gången en SAK-skola stängdes i det till stor del talibankontrollerade området. Tidigare år hade det gått att komma fram till överenskommelser och förmå talibaner att öppna skolor de stängt, men hur skulle det gå den här gången?

Text & bild: Börje Almqvist

UNDER ÅREN 2007-2008 STÄNGDES 651 SKOLOR i framför allt södra Afghanistan. Det började med att skolor attackerades och både lärare och elever dödades när de inte lydde talibanernas order att stänga.

När Yahya Khel-skolan stängdes i början av juni mobiliserade SAKs utbildningsavdelning vid projektkontoret i Ghazni skolans utbildningskommitté, som består av föräldrar som lokalt är ansvariga för skolan, samt lokala ledare och religiösa auktoriteter i distriktet. Detta gjordes för att med deras hjälp kontakta talibanerna och förmå dem att ändra sig.

TALIBANERNAS KRAV

Efter ett par månaders förhandlingar ställde talibanerna konkreta krav och villkor som måste uppfyllas för att skolan skulle få öppnas. Det var en lång lista. Bland annat krävdes att SAKs gamla läroplan skulle användas istället för regeringens nya. Utbildningskommitténs medlemmar meddelade talibanernas krav till det statliga utbildningsdepartementet i distriktet, eftersom det var de som måste ta ställning till talibanernas krav.

Till slut gick utbildningsdepartementet, undantagsvis, med på kraven. De innebär bland annat att skolan inte får användas för aktiviteter riktade mot talibanerna, det får inte förekomma spionage mot talibanerna eller kontakter med säkerhetsstyrkorna. Skolan får inte heller ta emot något amerikanskt stöd. Dessutom finns för talibanerna typiska krav som att alla måste ha turban och ingen får raka sig. Eftersom män på den här delen av den afghanska landsbygden vanligtvis har turban och skägg så betyder det ingen förändring. Skolan måste också ge större utrymme för islamisk undervisning på schemat än vad det fanns innan skolan stängde. Kravlistan avslutas med punkten ”Vi är inte emot utbildning men ni anmodas att lyda. Ingen argumentation.”

RELIGION PÅ SCHEMAT

– Jag tycker att det vore bra om det internationella samfundet också engagerade sig i religiös utbildning i Afghanistan. Folk undrar varför vi bara stöder sekulär utbildning och inte religiös, säger en högt uppsatt UNAMA-tjänsteman, som vill vara anonym.

Att det enbart satsas på sekulär utbildning har fått allvarliga konsekvenser på landsbygden, inte minst genom alla de skolor som talibaner stänger på grund av den anledningen. Men effekterna är flera.

– Resultatet av den dåliga religiösa utbildningen är att folk skickar sina barn till religiösa skolor i Pakistan. Samtidigt är föräldrarna oroliga för att barnen skall komma tillbaka som självmordsbombare, fortsätter han.

Efter att kraven godkänts kunde skolan öppnas igen och eleverna kunde avsluta årets studier och delta i slutexamen innan vinterlovet började. □

FAKTA MODELLSKOLOR (Resursskolor):

SAKs modellskolor är ett samarbete med det afghanska utbildningsdepartementet. Lärarnas grundlön betalas av staten som skall förse skolorna med skolböcker. SAK ger lärarna ett lönepåslag, förser eleverna med skolmateriel, kontrollerar undervisningskvalitet, fortbildar lärarna och utrustar skolorna med bibliotek och laboratorium.